

MEDIEREA — MODALITATE FACILĂ DE STINGERE A CONFLICTELOR DINTRE STATE ÎN EPOCA CONTEMPORANĂ. MEDIEREA ÎN ACCEPȚIUNEA INTERSTATALĂ INTERNAȚIONALĂ

Alexei BARBĂNEAGRĂ, doctor habilitat în drept, profesor universitar

Vasilica-Leontina TUDOR, doctorandă ULIM

This communication highlights the mediation as a means quickly, easily and effectively to turn off the disputes between states, in generally, not only between persons, in particular manner by reference to historical data or concrete cases, with especially reference to the Republic of Moldova.

Keywords: *state, conflict, dispute, mediation, contemporary, inequity, international.*

Comunicarea evidențiază medierea ca fiind un mijloc rapid, facil și eficient de stingere a diferendelor dintre state, în general, nu numai dintre persoane, în mod special, prin trimitere la date istorice sau cazuri concrete, cu referire specială la Republica Moldova.

Cuvinte cheie: *stat, conflict, diferend, mediere, contemporan, inechitate, internațional.*

Cunoscută încă din vremuri îndepărtate, medierea, care este o modalitate de stingere a conflictelor, s-a uzitat și și-a dovedit utilitatea și în cadrul aplanării conflictelor dintre state.

Dimensiunea problemelor pe care trebuie să le rezolve medierea în relațiile internaționale, este deosebit de complexă, de variată, fiind legată și angrenată de factori istorici, politici, religioși, economici, culturali etc.

Istoria lumii a cunoscut schimbări deosebite de-a lungul timpului, cunoscându-se conflicte care au escaladat în războaie, în atrocități, rezultând inechități imense și modificări geopolitice, tocmai datorită faptului că părțile aflate în conflict nu au avut înțelepciunea și răbdarea de a trata cu interes și prin mijloace diplomatice negocierile dintre ele, sau nealegerea unui mediator imparțial, care să vadă posibilitatea adoptării unor soluții care să identifice bine suprem pentru ambele părți, precum și a adoptării unor concesiuni asupra neînțelegerilor, care să fie benefice părților implicate în conflict. Modalitatea de combatere a insecurității interstatuale o constituie negocierile, tratatele și medierea.

Politica de bună vecinătate interstatală trebuie să urmărească, să dezvolte și să asigure crearea unui cadru puternic pentru relațiile cu partenerii economici și politici aflați în arealul statului, parte din conflict.

În ceea ce privește începuturile medierii semnalate în Anglia, găsim în scrierile lui Thomas Paine precizarea că „În 14 septembrie 1778, instanța britanică, prin

intermediul secretarului lor, lord Weymouth, a făcut cerere adresată marchizului d'Almadovar, ambasadorul Spaniei la Londra, pentru „a cere medierea instanței din Spania, în scopul de a negocia o pace cu Franța, lăsând America în afara invitației. Spania a oferit cu ușurință medierea ei, de asemenea, propunând orașul Madrid ca loc al conferinței de mediere, dar în plus, a propus ca Statele Unite ale Americii să fie invitate la tratat și considerate ca fiind independente în perioada în care afacerea se negocia. Însă acest lucru nu a fost și punctul de vedere al Angliei. Ea a vrut să convingă Franța să iasă din război, astfel ca Anglia și-ar fi putut îndrepta neîntrerupt atacurile cu toată forța și furia ei asupra Americii; și fiind dezamăgiți în acest plan cu privire la determinarea Franței, precum și de comportamentul deschis și generos din partea Spaniei, Anglia a refuzat medierea pe care tot ea a solicitat-o”.¹

În ceea ce privește medierea la nivel contemporan, se manifestă din ce în ce mai mult necesitatea adoptării acestui instrument pentru stingerea conflictelor, atât la nivel intern, cât și la cel internațional, prin responsabilizarea factorilor interni și externi. Existența Raportului Grupului la Nivel Înalt privind amenințările „Provocări și Schimbare”, prezentat de O.N.U. în 2004, este cunoscut sub denumirea „*O lume mai sigură: responsabilitatea noastră comună*”. Scopul acestui raport este de a sugera modul în care națiunile pot lucra împreună pentru a satisface această provocare formidabilă a acestui secol în care diferitele societăți care alcătuiesc familia umană sunt astăzi interconectate mai mult ca niciodată și care se confruntă cu amenințări de diferite categorii în diverse domenii, atât pe plan intern, cât și extern, astfel că nici o națiune nu poate spera la a fi maestru în rezolvarea lor acționând doar în mod individual, precum și oportunitățile care pot fi mult mai multe, sperând să fie exploatate în cazul în care toate națiunile lucrează împreună. Raportul conține un capitol în care se ridică problema rezolvării conflictelor prin diplomație și prin mediere. În partea a II-a, denumită „securitatea colectivă și provocarea prevenirii”, cap. IV, în cadrul punctelor 100-103 se face referire la diplomația preventivă și la mediere,

Astfel că, ținând cont că scopul principal al Organizației Națiunilor Unite de prevenire a amenințărilor, atunci când ele apar, organizațiile guvernamentale sau non-guvernamentale trebuie să fie bine pregătite să le răspundă într-un mod eficient și pacifist, elaborându-se două instrumente de lucru, respectiv sancțiunile și medierea, Raportul recomandă modalități de a consolida ambele instrumente, îndemnând guvernele să le adopte. Astfel, printre instrumentele propuse de către O.N.U., se găsesc diplomația preventivă și medierea, atât la nivel interstatal, cât și la nivelul intern al statului, solicitând o interacțiune mai mare cu mediatorii naționali, organizațiile regionale și cu organizațiile non-guvernamentale implicate în soluționarea conflictelor, precum și o consultare mai mare și o implicare în procesele de pace de importante

1 Thomas Paine, *The Writings of Thomas Paine, Vol. I (1774-1779) [1774]*, Collected and Edited by Moncure Daniel Conway (New York: G.P. Putnam's Sons, 1894). Vol. 1. 3/23/2016. <http://oll.libertyfund.org/titles/343>.

și a vocilor din societatea civilă, în special cele ale femeilor, care sunt de multe ori neglijate în timpul negocierilor.²

În cadrul Raportului s-a constatat faptul că instituțiile de securitate colectivă sunt rareori eficiente în mod izolat. Instituțiile multilaterale funcționează în mod normal, alături de cele naționale, regionale și, uneori, cele civile, cu actorii societății de securitate, și sunt cele mai eficiente atunci când aceste eforturi sunt aliniate la obiectivele comune. Acest lucru este la fel de adevărat în ceea ce privește medierea, deoarece este un instrument de reconstrucție post-conflict, în strategiile de reducere sau de limitarea a sărăciei, precum și măsurile de neproliferare.

În cadrul managementului conflictului, este necesar să se facă eforturi de calitate în acest domeniu, în special prin numirea trimișilor calificați, cu experiență, reprezentanți speciali, mediatori care pot aduce o contribuție importantă la prevenirea conflictelor, dar și la soluționarea conflictelor.

Pentru realizarea acestui deziderat, este necesar să se faciliteze instituirea unui mecanism de formare și de informare a noilor sau potențialilor reprezentanți speciali, precum și ai altor mediatori ai Națiunilor Unite, urmând ca la efectuarea numirilor în vederea soluționării conflictului, Secretarul General al O.N.U. să se axeze pe competență, mai presus de toate celelalte criterii, precum și de a aplica mai mult expertiza internă sau externă.

Ceea ce este deosebit de interesant este faptul că se are în vedere o bună pregătire în ceea ce privește competența cu privire la aspectele tematice care se repetă în negocierile de pace, cum ar fi succesiunea etapei de implementare, proiectarea aranjamentelor de monitorizare, succesiunea aranjamentelor tranzitorii și proiectarea mecanismelor naționale de reconciliere. De asemenea, se subliniază necesitatea unei interacțiuni mai mare cu mediatorii naționali, cu organizațiile regionale și cu organizațiile neguvernamentale implicate în soluționarea conflictelor.

Totodată, s-a constatat că mediatorii și negociatorii au nevoie de un sprijin adecvat. Deși cererea de mediere a Organizației Națiunilor Unite a crescut foarte mult în ultimii 10 de ani, resursele alocate acestei funcții au rămas minime. Departamentul pentru afaceri politice ar trebui să acorde resurse suplimentare și a oferi un sprijin mai consistent și profesional de mediere.

În urma cercetărilor sale, Katie Paul afirmă că în momentul prezent, datorită multiplicării pârgărilor și efectelor economice, „Obiectivul principal al unui război nu mai este legat de un teritoriu anume, de când imperiile financiare au înlocuit proprietatea”.³

În cadrul acordurilor negociate, un exemplu semnificativ îl reprezintă El Salvador. „Războaiele încheiate prin negocieri implică o a treia parte care îi reunește pe beligeranți la masa tratativelor. În El Salvador, după un conflict de zece ani, cea

2 Arend Lijphart, *Modele ale democrației. Forme de guvernare și funcționare în treizeci și șase de țări*, Editura Polirom, Iași, 2006, p. 257.

3 Katie Paul, *Adio Victorie*; Money Express nr. 135 p. 5 din din 15 februarie 2010, vezi: <http://www.sri.ro/fisiere/publicatii/Intelligenceoctombrie2010.pdf> accesat la data de: 26.08.2016.

de-a treia parte a fost formată din: O.N.U., S.U.A., statele vecine și unii politicieni de centru. Părțile rebele de stânga și forțele guvernamentale — s-au reunit la Geneva, după ce S.U.A. și-a retras sprijinul pentru forțele guvernamentale, odată cu încheierea războiului rece. În 1992, după ce părțile au semnat trei acorduri de pace, pe care le-au respectat, conflictul armat a luat practic sfârșit. Reprezentanții O.N.U. au continuat însă prin a monitoriza și alegerile libere care au urmat⁴.

Trebuie avut în vedere faptul că orice litigiu internațional ar trebui să aibă la bază spiritul tratatelor și al convențiilor, având convingerea că nu există chestiuni internaționale litigioase care să nu poată fi rezolvate pe calea înțelegerii și a concesiilor reciproce, fapt ce trebuie să fie prioritar.

Un exemplu de conflict în derulare la acest moment este cel dintre Turcia și S.U.A. privind extrădarea clericului Fethullah Gülen, personaj considerat de către statul turc că ar sta la baza puciului din iunie 2016, dar în privința căruia încă nu a avansat dovezi din care să se constate că respectivul personaj ar fi implicat în realizarea acestuia, dovezi pe care S.U.A. le cere și pe care statul turc încă nu le-a prezentat, rămânând să vedem cu toții cum se va desfășura și se va stinge acest conflict de dată, atât de recentă, cazul respectiv fiind urmărit de toată lumea. Amenințările cu represii, de orice fel, nu sunt o soluție benefică pentru nici un stat, indiferent cât de puternic ar fi, pentru că în primul rând este mult mai constructiv să se rezolve conflictul la masa tratatelor.

Principiul după care se ghidează dreptul tradițional privitor la extrădare este acela că nu există o obligație de extrădare fără existența unui tratat, fiind un principiu de bază în dreptul internațional, fapt care decurge suveranitatea oricărui stat. Chiar dacă există un tratat între cele două părți ale conflictului, trebuie analizați termenii tratatului și să se țină seama și de drepturile omului. Numai atunci, când se constată vinovăția persoanei respective, se poate extrăda persoana cerută, însă acest fapt nu trebuie să se bazeze doar pe supoziții, fiind necesare dovezi clare.

Potrivit lui V. Crețu, actul de extrădare este un atribut al suveranității, în principiu statele fiind îndreptățite să aprecieze dacă un asemenea act se impune ca necesar ori să-l refuze în caz contrar. De asemenea, nici dreptul internațional comun nu prevede o obligație de extrădare în lipsa unui tratat comun dintre cele două părți. Acestea prevăd numai modul în care statul căruia i se solicită extrădarea trebuie să reacționeze la această solicitare. După exercițiul interstatal, statul căruia i se adresează solicitarea încearcă să explice refuzul sau respingerea solicitării.

Extrădarea se face în baza unor norme precise prevăzute de convențiile internaționale bilaterale sau, în cazul unor crime internaționale, în baza convențiilor multilaterale prin care sunt incriminate asemenea fapte, iar în lipsa acestora în temeiul legii interne a statului solicitat.⁵

4 Intelligence, Ediție publicată de Serviciul Român de Informații, nr. 18, octombrie-decembrie 2010, p. 9; vezi și pagina: <http://www.sri.ro/fisiere/publicatii/Intelligenceoctombrie2010.pdf> accesată la 26.08.2016.

5 Vasile Crețu, *Drept internațional public*, ediția a V-a, Editura Fundației România de Măine, București, 2008, p.117.

De asemenea, extrădarea se hotărăște potrivit unor proceduri stricte, care include implicarea ministerului de justiție și a organelor judiciare ale statului, precum și organele polițienești și misiunile diplomatice, hotărârea de extrădare fiind luată de către instanțele de judecată.⁶

În majoritatea statelor, procedura tradițională de extrădare este caracterizată prin două componente — hotărârea judecătorească și decizia administrativă (politică). Procedura judiciară începe, de regulă, cu arestarea persoanei a cărei extrădare a fost solicitată și continuă cu audierea acesteia de către judecător. La prima audiere se poate lua imediat decizia punerii în libertate dacă se constată ca există această posibilitate, după care se decide în ceea ce privește legitimitatea extrădării pe baza cererii de extrădare; hotărârea instanței putând fi atacată. Dacă extrădarea este considerată legitimă și din partea unei instanțe de nivel superior, documentele sunt puse la dispoziția Ministerului Justiției care urmează să decidă definitiv asupra aprobării sau respingerii extrădării. Decizia administrativă a Ministerului Justiției poate fi luată ținându-se cont de considerente de politică de stat (ordinea publică).⁷

Conform opiniei lui N. Titulescu, raporturile dintre state sunt raporturi de coordonare, și nu de subordonare.⁸

Acordul de voință al statelor suverane care alcătuiesc societatea internațională, reprezintă fundamentul juridic al dreptului internațional.

Situația Turciei și a S.U.A. se poate rezolva prin discuții, prin tratative, știind că „tratativele constituie principala metodă de soluționare pe cale pașnică, politico-diplomatică, a problemelor litigioase”.⁹

De asemenea, în cadrul relațiilor internaționale este recomandat să se folosească medierea. Acest caz, necesită o mediere foarte bine documentată, și realizată de către un al treilea stat imparțial, care să poată determina părțile din conflict să găsească o rezolvare care să păstreze pacea, dar care să respecte drepturile omului, precum și suzeranitatea celor două state. Conform lui B. Constant, libertatea individului și suzeranitatea poporului este un raport între o valoare politică și un principiu de legitimare a puterii,¹⁰ ceea ce l-a determinat pe Jean-Jacques Rousseau să declare că suzeranitatea nu poate fi nici înstrăinată, nici delegată, nici reprezentată.¹¹

Medierea, este definită „acțiunea unui stat, a unei organizații internaționale sau a unei persoane oficiale, care se bucură de reputație și de prestigiul imparțialității,

6 Idem, p.118.

7 http://old.just.ro/Portals/0/CooperareJudiciara/Doc%202_Manual_Criminal.pdf, accesat la data de: 26.07.2016.

8 Nicolae Titulescu, *Discursuri*, Editura Științifică, București, 1967, p.330.

9 Mircea Malița, *Teoria și practica negocierilor*, op.cit., p.60; Victor Duculescu, *Soluționarea diferendelor direct între state*, în *Soluționarea pașnică a diferendelor internaționale*, coordonatori Dumitru Popescu, Traian Chebeleu, Editura Academiei, București, 1983, pp.22-36. Vasile Crețu, op. cit., p.247.

10 Benjamin Constant, *Despre libertate la antici și la moderni, 1815*, Editura Institutul European, Iași, p.30.

11 Ibidem, p.31.

de a participa în mod direct la tratativele dintre părți și de a le conduce spre un acord pe baza soluțiilor pe care le propune acestora. Acțiunea de mediere poate fi pornită la cererea părților aflate în diferend, fie ca urmare a acceptării unei oferte din partea unui terț¹².

Competențele Consiliului de Securitate a Națiunilor Unite sunt exprimate în temeiul art. 24 al Cartei, care conferă acestuia răspunderea principală în menținerea păcii și securității internaționale, competențele în cauză urmărind prevenirea izbucnirii unor conflicte, intervenția, dacă este cazul, pentru a le pune capăt și, în general, dezamorsarea crizelor internaționale. În domeniul soluționării pașnice a diferendelor, Consiliul poate: să invite părțile la un diferend să îl soluționeze printr-unul din mijloacele menționate la art. 33 („tratative, anchetă, *mediere*, conciliere, arbitraj, pe cale judiciară, prin recurgere la organisme sau acorduri regionale, ori prin alte mijloace pașnice, la alegerea părților“); să dispună o anchetă asupra unui diferend sau a unei situații, care ar putea duce la fricțiuni internaționale sau ar putea da naștere unui diferend; concluziile anchetei, întreprinsă de un organ subsidiar al Consiliului, de o comisie formată din reprezentanți ai statelor ori personalități independente, constituie o primă etapă în stabilirea poziției Consiliului asupra diferendului a cărui natură urmează să o determine; să recomande părților la diferend, procedura sau metoda de soluționare, ținând seama de natura diferendului, ori, la cererea acestora, să le recomande soluții concrete.

În cazurile în care Consiliul constată existența unor situații calificate drept amenințare împotriva păcii, încălcare a păcii sau act de agresiune, Consiliul de Securitate al ONU, în temeiul Cartei, este autorizat să adopte rezoluții cu valoare obligatorie, prin care dispune măsuri, mergând uneori până la utilizarea forței armate.

Medierea a fost legiferată în Republica Moldova, cunoscând, aproape ca și la celelalte țări, incipienta pașilor de soluționare a conflictelor interne prin mediere.

Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 134 din 14.06.2007 cu privire la mediere,¹³ și cuprindea 7 capitole și 39 de articole. Articolul 35 al acestei legi arăta că medierea era garantată de stat, în cuprinsul ei făcându-se precizarea că „în cazul medierii în cauzele penale în care împăcarea părților are drept rezultat înlăturarea răspunderii penale, părțile au dreptul de a beneficia de serviciile unui mediator plătit de stat, în condițiile stabilite de Guvern.“

Legea nr. 137 din 03.07.2015 cu privire la mediere,¹⁴ care înlocuiește Legea nr. 134 din 14.06.2007, cuprinde 7 capitole și 42 de articole. În articolul 40, se face precizarea că medierea este garantată de stat astfel că, pentru una dintre părți sau pentru ambele părți din conflict, având dreptul de a beneficia de serviciile garantate

12 Vasile Crețu, *op. cit.*, p. 252.

13 Legea nr. 134 din 14.06.2007 cu privire la mediere, Publicată la data de: 07.12.2007 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr. 188-191, art. nr: 730. Data intrării în vigoare: 01.07.2008. Abrogată prin LP137 din 03.07.15, MO224-233/21.08.15 art.445; în vigoare 21.08.15.

14 Legea nr. 137 din 03.07.2015 cu privire la mediere, Publicată la data de: 21.08.2015 în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, Nr. 224-233, art. nr: 445. Data intrării în vigoare: 21.08.2015.

de stat ale unui mediator în modul prevăzut de lege. Conform noii reglementări, medierea nu este garantată de stat doar în cauzele penale.

Odată cu împlinirea a 25 de ani de independență a Moldovei, este momentul să ne reamintim că la 27 august 1991, Republica Moldova cunoaște reîntoarcerea la libertate, declarându-și independența față de Uniunea Sovietică și redevenind un stat suveran, independent și democratic, fapt care permis stabilirea relațiilor diplomatice cu alte țări, precum și a legăturilor de colaborare cu cele mai importante organisme internaționale. Parlamentul Republicii Moldova a decretat legea prin care se aprobă Declarația de independență a Republicii Moldova,¹⁵ având în vedere trecutul milenar al poporului moldovenesc și stătalitatea sa neîntreruptă în spațiul istoric și etnic al devenirii sale naționale, și considerând actele de dezmembrare a teritoriului național de la 1775 și 1812 ca fiind în contradicție cu dreptul istoric și de neam și cu statutul juridic al Țării Moldovei, acte infirmate de întreaga evoluție a istoriei și de voința liber exprimată a populației Basarabiei și Bucovinei.

Istoria ține de memorie.¹⁶ Astfel, Republica Moldova și-a plâns persecuțiile, durerile și rănilor provocate de istorie, dar are puterea să își construiască în continuare un destin frumos care să o facă respectată de către toate națiunile.

În lucrarea sa, „*Din istoria diplomației moldovenești (1432—1457)*”, N. Grigoraș arată cât de multe suferințe a trebuit să îndure și cât de multe lupte a trebuit să dea populația Moldovei, numai pentru a salva independența statului,¹⁷ făcând o prezentare istorică foarte documentată cu privire la istoria Moldovei din perioada lui Alexandru cel Bun și a urmașilor acestuia. Lucrarea este foarte interesantă și prezintă o istorie prea puțin cunoscută din cărțile actuale de istorie.

Timpul s-a cernut, iar istoria Moldovei s-a scris în continuarea sa, astfel că în perioada ocupației rusești, un număr de 2.000.000 de refugiați și deportați moldoveni și-au urmat drumul spre libertate, lăsându-și dorul în țară și luând libertatea în suflet și dorul în inimă, dar făcându-se recunoscuți cu demnitate în locul în care s-au refugiat, căci basarabeanul odată plecat nu-și uită rădăcinile. „Dorul îi ține de saț. Și de sete. Și de mirare. Și de hartă geografică”.¹⁸

Republica Moldova devine membru al OSCE la 30 ianuarie 1992. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) este o organizație internațională

15 Legea Nr. 691 din 27.08.1991, privind Declarația de independență a Republicii Moldova, Publicată la data de: 27.08.1991 în Monitorul Oficial Nr. 011, art. nr: 103; 118, Promulgată la data de: 27.08.1991.

16 Jean Sévillia, *Incorectitudinea istorică*, Editura Humanitas București, 2012, p.1; vezi și Ioan Stanomir, *Libertate, lege și drept: o istorie a constituționalismului românesc*, Editura Polirom, Iași, 2005, pp. 28-29.

17 N. Grigoraș, *Din istoria diplomației moldovenești (1432—1457)*, Ediție colegată, Tipografia Alexandru A. Țerek, Iași, 1948, p.4. (Publicațiile Institutului de Istorie Națională, „A.D. Xenopol”).

18 Alexei Barbăneagră (conducător de ediție), *Memoria refugiului*, Ediție apărută cu sprijinul Înalțului Comisariat al Națiunilor Unite pentru refugiați din Republica Moldova, Editura Garuda-Art, 2000, p.125.

pentru securitate. Se concentrează asupra prevenirii conflictelor, administrării crizelor și reconstrucției post-conflictuale. Este formată din 57 de țări participante din Europa, Mediterană, Caucaz, Asia Centrală și America de Nord, acoperind spațiul emisferei nordice „de la Vancouver la Vladivostok“.

Republica Moldova devine membru al ONU. Acest eveniment important are loc în 1992, la 2 martie, zi care coincide cu declanșarea conflictului armat de pe Nistru. Organizația Națiunilor Unite (abreviat: ONU) este cea mai importantă organizație internațională din lume. Fondată în 1945, după al doilea Război Mondial, are astăzi 194 de state membre. Întemeierea ei a constat din semnarea, de către membrii săi fondatori, a Cărții Organizației Națiunilor Unite. Potrivit acestui document, ONU are misiunea de a asigura „pacea mondială“, „respectarea drepturilor omului“, „cooperarea internațională“ și „respectarea dreptului internațional“. Sediul central al organizației este la New York. În 1994, la 16 martie, are loc antrenarea Republicii Moldova în Programul Blocului Nord-Atlantic (NATO) „Parteneriatul pentru pace“. Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (abreviat NATO în engleză și OTAN în franceză și spaniolă) este o alianță politico-militară stabilită în 1949, prin Tratatul Atlanticului de Nord semnat la Washington la 4 aprilie 1949. Actualmente cuprinde 28 de state din Europa și America de Nord. Alianța s-a format din state independente, interesate în menținerea păcii și apărarea propriei independențe prin solidaritate politică și printr-o forță militară defensivă corespunzătoare, capabilă să descurajeze și, dacă ar fi necesar, să răspundă tuturor formelor probabile de agresiune îndreptată împotriva ei sau a statelor membre.

Republica Moldova, o țară pe cât de frumoasă, pe atât de uimitoare prin rezistența cu care a reușit să își ceară și apoi, în timp, să își recreare libertatea și recunoașterea internațională pe care le merită, care de atâtea ori de-a lungul timpului istoric a fost deposedată de demnitatea suveranității ei, poartă cu mândrie, demnitate și curaj un trecut foarte tumultuos, care îi dă dreptul să ceară restului lumii să fie respectată.

Concluzii

Atenția acordată stingerii conflictelor interstatale cere un grad ridicat de sensibilizare la problemele populațiilor statelor între care apare un conflict. Pentru aceasta, este nevoie să fie utilizate totalitatea instrumentelor de realizare a concilierii dintre state, având în vedere interesul suprem al umanității, medierea făcând parte din aceste instrumente, care urmăresc obținerea unor rezultate de natură să aducă pacea și liniștea între state, pentru că neînțelegerile constituie motivul pentru care barometrul afacerilor economice din, și dintre cele două țări, poate fi foarte sensibilizat.